

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI-4101-020-02/2014
P/14/028

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/028 – Kształcenie na kierunkach zamawianych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2009-2014 (trzy kwartały), z uwzględnieniem zjawisk i tendencji przed rozpoczęciem i po zakończeniu realizacji projektu.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Arkadiusz Pawlik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93057 z dnia 20 listopada 2014 r.;2. Iwona Rezner, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 93059 z dnia 26 listopada 2014 r.;3. Krzysztof Kopeć, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93061 z dnia 1 grudnia 2014 r. <p>(dowód: akta kontroli str. 1-6)</p>
Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach ¹ , ul. Żeromskiego 5, 25-369 Kielce (dalej: UJK lub Uczelnia).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Jacek Semaniak, Rektor UJK od 1 września 2012 r. Wcześniej, w okresie od 1 września 2005 r. do 31 sierpnia 2012 r., Rektorem UJK była prof. dr hab. Regina Renz. <p>(dowód: akta kontroli str. 7-8)</p>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie ² , mimo stwierdzonej nieprawidłowości, realizację projektu „grantPROGRES – Program Zwiększania Liczby Absolwentów na Kierunkach Kluczowych dla Gospodarki” w ramach priorytetu IV <i>Szkolnictwo wyższe i nauka</i> Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, działanie 4.1 <i>Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy</i> , poddziałanie 4.1.2 <i>Zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy</i> .
Uzasadnienie oceny ogólnej	Uczelnia zrealizowała projekt zgodnie ze zaktualizowanym harmonogramem oraz zaplanowanym budżetem. Wykonane zostały plany w zakresie fakultatywnych zajęć wyrównawczych dla studentów I roku oraz zajęć podnoszących atrakcyjność kształcenia oraz – w większości – programu stypendialnego. W wyniku realizacji projektu zostały osiągnięte wartości wskaźników, zaplanowane we wniosku o dofinansowanie.

¹ Nazwa obowiązująca od 1 października 2011 r. (ustawa z dnia 29 lipca 2011 r. o nadaniu nowej nazwy Uniwersytetowi Humanistyczno-Przyrodniczemu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Dz. U. Nr 185, poz. 1096). Wcześniej (od 22 marca 2008 r.) Uczelnia nosiła nazwę Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Najwyższa Izba Kontroli podkreśla, że choć w związku z realizacją projektu nastąpił wzrost liczby kandydatów na kierunki zamawiane w roku akademickim 2009/2010, to jednak w kolejnych latach liczba kandydatów na te kierunki sukcesywnie się zmniejszała (od roku 2011/2012 z uwagi na brak chętnych nie uruchomiono kierunku fizyka), co wskazuje, iż efekt zwiększenia liczby absolwentów, zakładany w samej nazwie poddziałania 4.1.2., nie był trwały.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła niezlecenia w trakcie realizacji projektu przeprowadzenia jego audytu, czego wymagały procedury wewnętrzne Uczelni.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie Uczelni do prowadzenia kształcenia na kierunkach zamawianych, w tym wybór kierunków zamawianych.

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Uczelnia realizowała trzy projekty dotyczące kierunków zamawianych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:

- „Zamawianie kształcenia na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych – pilotaż” (od 21 sierpnia 2008 r. do 15 marca 2012 r.). Projekt dotyczył kierunku matematyka, specjalność: zastosowanie matematyki w finansach i teleinformatyce. Projektem objęto 32 osoby, a koszt jego realizacji wyniósł 859.460,00 zł.
- „grantPROGRES – Program Zwiększania Liczby Absolwentów na Kierunkach Kluczowych dla Gospodarki” (od 1 września 2009 r. do 30 sierpnia 2013 r.); Prowadzono kierunki: fizyka (studia I i II stopnia), chemia (I i II stopnia), informatyka (inżynierskie – I stopnia) oraz ochrona środowiska (I stopnia). Projektem objęto 399 osób, a jego koszt realizacji wyniósł 10.129.230,39 zł.
- „grantPROGRES II – program zwiększenia liczby absolwentów kierunków zamawianych” (od 1 sierpnia 2011 r., zakończenie realizacji zaplanowano na 30 czerwca 2015 r.). W ramach projektu prowadzone są kierunki: fizyka techniczna, wzornictwo, biotechnologia. Projektem objęto 78 osób, a jego koszt realizacji zaplanowano na 3.513.772,50 zł.

(dowód: akta kontroli str. 9-25, 28-35, 93-103, 481, 482)

Badaniem objęto projekt „grantPROGRES – Program Zwiększania Liczby Absolwentów na Kierunkach Kluczowych dla Gospodarki” (dalej: projekt), którego kierownikiem była dr Marta Repelewicz (dalej: kierownik projektu). W roku szkolnym 2009/2010 spośród 14 kierunków³, objętych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej: Ministerstwo) programem kierunków zamawianych⁴, na UJK prowadzone były: chemia, fizyka⁵, informatyka, matematyka, ochrona środowiska. Projektem objęto cztery kierunki: chemia, fizyka, informatyka i ochrona środowiska. Kierownik projektu wyjaśniła, że matematyka została uwzględniona w pierwotnej wersji wniosku o dofinansowanie, jednakże nie objęto jej wsparciem z uwagi na zbyt małą liczbę osób przyjętych na ten kierunek w roku akademickim 2009/2010. Szczegółowym badaniem objęto studia (I i II stopnia) z zakresu fizyki.

(dowód: akta kontroli str. 9, 427, 429)

³ Automatyka i robotyka, biotechnologia, budownictwo, chemia, energetyka, fizyka/fizyka techniczna, informatyka, inżynieria materiałowa, inżynieria środowiska, matematyka, mechanika i budowa maszyn, mechatronika, ochrona środowiska, wzornictwo.

⁴ Dokumentacja konkursu zamkniętego nr 1/POKL/4.1.2/2009.

⁵ Także fizyka techniczna.

Państwowa Komisja Akredytacyjna⁶ wydała w dniu 23 września 2010 r. ocenę pozytywną w sprawie oceny jakości kształcenia na kierunku „fizyka” na poziomie studiów I i II stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich. Uczelnia spełniała wymagania kadrowe, programowe i organizacyjne, a także posiadała bazę materialną do prowadzenia kształcenia na ww. kierunku. Poziom prowadzonych studiów odpowiadał podstawowym kryteriom jakościowym. Następną oceną jakości kształcenia powinna nastąpić w roku akademickim 2016/2017.

(dowód: akta kontroli str. 364-365)

Zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie, celem ogólnym projektu było zwiększenie liczby absolwentów kierunków technicznych, matematycznych i przyrodniczych, rozszerzenie i wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz poprawa jakości kształcenia na poziomie wyższym. Jako cele szczegółowe założono: uruchomienie programu stypendialnego i kursów wyrównawczych oraz podniesienie atrakcyjności kształcenia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym (wykłady zaproszonych gości, kurs *Business English*, szkolenie *Przedsiębiorczy Student*, dofinansowanie konferencji i seminariów dla aktywnych naukowo studentów).

(dowód: akta kontroli str. 28-30)

We wniosku o dofinansowanie zadania określono w sposób umożliwiający ich rozliczenie. Jako rezultaty twarde projektu przyjęto liczbę studentów, uczestników i absolwentów projektu. Założono, iż naukę na kierunkach zamawianych podejmie 385 studentów, 178 pobierać będzie stypendia, a co najmniej 280 będzie uczestniczyć w szkoleniach i warsztatach. Liczbę absolwentów ustalono na 231, liczbę uczestników zajęć wyrównawczych z chemii i matematyki (odrębnie) – na 150, a z fizyki – 100.

Przyjęto, że rezultatami miękkimi projektu będą:

- posiadanie przez absolwenta kierunków kluczowych I stopnia umiejętności stosowania podstawowych metod matematycznych, fizycznych i chemicznych oraz wiedzy dotyczącej nauk ścisłych;
- przygotowanie absolwentów studiów I stopnia do podjęcia studiów II stopnia oraz do pracy w instytucjach wykorzystujących zdobytą wiedzę teoretyczną, tzn. przedsiębiorstwach, laboratoriach, urzędach publicznych;
- posiadanie przez absolwentów studiów II stopnia umiejętności stosowania zaawansowanej wiedzy z zakresu studiowanej specjalności oraz szerokiej wiedzy teoretycznej dotyczącej nauk ścisłych;
- przygotowanie absolwentów kierunków kluczowych do pracy w instytucjach badawczych i ośrodkach badawczo-rozwojowych oraz do zastosowania zdobytej wiedzy w rozwiązywaniu problemów praktycznych.

(dowód: akta kontroli str. 28-67)

Zgodnie z harmonogramem realizacji projektu zadanie nr 2 pn. *Promocja Projektu i Kształcenia Zamawianego* było realizowane w okresie 1 września 2009 r. – 31 marca 2013 r. i zostało podzielone na etapy:

- od 1 września do 30 listopada 2009 r. – opracowanie koncepcji graficznej projektu; stworzenie strony internetowej; przygotowanie planu promocji;
- od 1 października 2009 r. do 31 marca 2010 r. – opracowanie i wykonanie materiałów promocyjnych;
- w marcu i kwietniu 2010 r., w II kwartale 2011 r., w II i IV kwartale 2012 r. oraz w I kwartale 2013 r. – organizacja konferencji;
- od 1 września 2009 r. do 31 marca 2013 r. – ogłoszenia w mediach;

⁶ Od dnia 1 października 2011 r. Polska Komisja Akredytacyjna.

- od 1 października 2011 r. do końca 2012 r. – przeprowadzenie kampanii promocyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 480)

W ramach projektu wskazano trzy osoby odpowiedzialne za koordynację i obsługę administracyjną kursów wyrównawczych, opracowano programy kursów wyrównawczych z matematyki, fizyki i chemii oraz przygotowano materiały dydaktyczne i zestawy zadań dla studentów (do czasu zakupu zbiorów bibliotecznych). Organizacja procesu dydaktycznego zatwierdzona została przez Radę Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego UJK (dalej: Wydział).

(dowód: akta kontroli str. 480)

W projekcie zaplanowano zajęcia wyrównawcze dla studentów I roku w grupach po 8-12 osób na poziomach dostosowanych do poszczególnych kierunków w proporcjach: matematyka – 15 grup, fizyka – 10 grup, chemia – 14 grup. Pierwsze zajęcia w ramach kursów wyrównawczych odbyły się w listopadzie 2009 r., zgodnie z harmonogramem realizacji projektu. Zajęcia wyrównawcze rozpoczęło łącznie 311 studentów I roku, w tym 25 z kierunku fizyka. Z uwagi na zmniejszenie się liczby studentów po I semestrze studiów, mniej liczne były grupy studentów uczęszczających na zajęcia wyrównawcze (8-9 osób na grupę). Ogółem zrealizowano 1.680 godzin zajęć wyrównawczych z chemii, 1.200 z fizyki i 1.704 z matematyki.

Nie przeprowadzono badań ankietowych w celu ustalenia, jakimi zajęciami dodatkowymi studenci byli zainteresowani, nie przeprowadzono testów sprawdzających poziom ich wiedzy ani przed, ani po zakończeniu zajęć wyrównawczych.

Do prowadzenia zajęć wyrównawczych zgłosili się pracownicy poszczególnych instytutów: Fizyki, Chemii, Matematyki, spośród których wytypowano po jednej osobie do napisania ramowego programu kursów. Na ich podstawie opracowano organizację kursów wyrównawczych, zatwierdzone przez prodziekana ds. ogólnych Wydziału. Z przykładowej *Organizacji kursów wyrównawczych z fizyki* opracowanej dla czterech kierunków zamawianych, *Podziału na grupy* oraz *Grafiku kursów* wynika, że liczba godzin zajęć kursu dla jednej grupy wynosiła 120, a liczba osób w grupie nie przekraczała 12 osób. Zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu w pomieszczeniach Uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 479)

W projekcie założono, iż stypendium na pierwszym roku zostanie przyznane na podstawie ocen z matury (miejsca na liście kwalifikacyjnej na studia), a na kolejnych latach na podstawie średniej ze studiów. Nad programem stypendialnym czuwać miała powołana do tego celu komisja, składająca się z pracownika dziekanatu, przedstawiciela studentów oraz przedstawiciela każdego z kierunków. Regulamin przyznawania i pobierania stypendium miał zostać stworzony na początku realizacji projektu, a liczbę stypendystów określono na poszczególnych kierunkach w następujący sposób: na fizyce 17 (w tym na studiach I stopnia – 13), chemii – 98 (odpowiednio – 70), informatyce – 20 i ochronie środowiska – 43.

W dniu 28 stycznia 2010 r. Senat Uczelni, w związku z doręczeniem decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, zatwierdzającej zasady przyznawania stypendium, podjął uchwałę w sprawie utworzenia funduszu stypendialnego oraz regulaminu przyznawania stypendiów studentom kierunków zamawianych (dalej: regulamin).

Z treści regulaminu wynika, że pisemne wnioski o stypendium należne od października 2009 r. do końca lutego 2010 r. studenci mieli składać do dnia

15 grudnia 2009 r. (§ 5 ust. 5 i 6). Na pytanie, w jaki sposób studenci mogli wywiązać się z tego uprawnienia, skoro uchwała została podjęta 43 dni po upływie terminu, Kierownik projektu wyjaśniła, że studenci byli poinformowani o procedurze przyznawania stypendium na licznych spotkaniach w czwartym kwartale 2009 r., a także *byli powiadamiani o proponowanych zasadach przyznawania stypendium w tym procedur, dat, terminów, limitów. (...). Możliwe było zatem bardzo szybkie działanie Komisji Stypendialnej i dokonanie odpowiedniego podziału środków już dnia następnego po zatwierdzeniu regulaminu przez Senat.*

(dowód: akta kontroli str. 268-274, 427-430, 480)

Zgodnie z § 5 ust. 5 *regulaminu* stypendium przyznawane było na pisemny wniosek studenta. Spośród 28 osób rozpoczynających studia na I roku fizyki I stopnia, stypendium przyznano 13. Posiedzenie członków Komisji Stypendialnej odbyło się 29 stycznia 2010 r. Zgodnie z załączoną do protokołu komisji listą rankingową, sporządzoną na podstawie wyników uzyskanych na maturze, w przypadku gdyby wszyscy studenci złożyli podania o przyznanie stypendiów to najniższa liczba punktów uprawniająca do stypendium wynosiłaby 99. W związku z tym, że 10 studentów nie złożyło podania o przyznanie stypendiów, stypendium otrzymała osoba, która uzyskała 30 punktów i zajęła 23 miejsce na liście rankingowej. Osoby, które nie złożyły podania o przyznanie stypendiów uzyskały 225, 159, 144, 105, 92, 76, 68, 62, 58 i 44 punkty, czyli co najmniej czterem pierwszym osobom stypendium zostałoby przyznane, gdyby złożyły stosowne podania.

(dowód: akta kontroli str. 269-274, 321-322, 325-326)

Kierownik projektu wyjaśniła, że *część osób studiujących nie złożyło wniosków mimo dobrych wyników w nauce z przyczyn niezależnych od Uczelni. (...) część stwierdziła, że nie jest zainteresowana pobieraniem stypendiów. Niektórzy (...) podjęli studia na drugim kierunku zamawianym i tam złożyli podania. Dołożono wszelkiej staranności aby studenci byli odpowiednio poinformowani, świadomi procedur i możliwości jakie dawał im projekt, ale również konsekwencji ich podjęcia. Liczba studentów która złożyła podania była monitorowana. Wszyscy (...) byli (...) poinformowani (...) o procedurze przyznawania stypendium na licznych spotkaniach informacyjnych. (...) Nie wpłynęły żadne zażalenia na wyniki posiedzenia Komisji Stypendialnej.*

(dowód: akta kontroli str. 427-428, 431)

W *regulaminie* nie określono minimalnej liczby punktów, umożliwiających uzyskanie stypendium. Zgodnie z § 6 ust. 4 oraz § 7 ust. 3, stypendia przyznawane były studentom zajmującym najwyższe pozycje na liście rankingowej do wyczerpania limitu liczby studentów. Student studiów I stopnia mógł otrzymać stypendium od pierwszego semestru studiów na podstawie wyników egzaminu maturalnego z przedmiotu kierunkowego (§ 6 ust. 1), studentowi studiów II stopnia stypendium za pierwszy semestr przyznawane było na podstawie średniej ocen z całych studiów pierwszego stopnia (§ 7 ust. 2). Pozostałym studentom stypendium było przyznawane na podstawie średniej ocen otrzymanych za ostatni zaliczony semestr studiów (§ 7 ust. 1 i ust. 2).

Udział liczby studentów pobierających stypendium w liczbie wszystkich studiujących przyjęto na 46,23%, podobny udział (ponad 46%) przyjęto na kierunkach fizyka (I i II stopnia⁷) oraz chemia (I i II stopnia). Na kierunkach informatyka oraz ochrona środowiska stypendium liczbę osób pobierających stypendia określono na odpowiednio 20 (41,66%) i 43 osoby (48,86%), a nie na 22 i 41, co dałoby udział

⁷ W przypadku studentów na fizyce II stopnia (9) stypendium założono dla 4 osób (44,44%).

zbliżony do innych kierunków i udziału dla całego Wydziału, tj. odpowiednio: 45,83% i 46,59%. Kierownik projektu nie wyjaśniła, jakie były przyczyny tej dysproporcji.

(dowód: akta kontroli str. 268-288, 427-428, 431, 480)

Wysokość stypendium wynosiła 1 tys. zł miesięcznie. Kierownik projektu wyjaśniła, że nie zróżnicowano wysokości kwoty stypendium np. od uzyskanej średniej z ocen, czy też nie określono minimalnej średniej uprawniającej do przyznania stypendium w celu uniknięcia sytuacji, które mogły być postrzegane jako ograniczenie dostępności oraz dyskryminacji ubiegających się o stypendium osób.

Na trzecim semestrze kierunku fizyka I stopnia stypendium w kwocie 1 tys. zł, zgodnie z regulaminem, przyznano zarówno osobie ze średnią ocen 5,00, jak i osobie ze średnią 3,95 przy czym gdyby uzyskała ona średnią 3,00, także uzyskałaby stypendium (w związku z tym, że kolejne osoby na liście nie uzyskały wszystkich wymaganych zaliczeń). Kierownik projektu wyjaśniła, że jeśli limit nie został wyczerpany to każda osoba spełniająca wymogi formalne *regulaminu* mogła otrzymać stypendium, niezależnie od średniej ocen.

(dowód: akta kontroli str. 269-274, 335-336, 340, 427-431)

Na Uczelni zaplanowano i zrealizowano zajęcia podnoszące atrakcyjność kształcenia na kierunkach zamawianych, takie jak: kurs szkolenia językowego *Business English*, kurs *Przedsiębiorczy student*, udział w konferencjach, zjazdach naukowych i sympozjach (także zagranicznych), warsztaty wyjazdowe, zajęcia warsztatowe dla studentów, wykłady zaproszonych gości krajowych i zagranicznych (w tym: naukowców, praktyków, przedsiębiorców). Studenci mieli też możliwość korzystania z zakupionych w ramach projektu: literatury specjalistycznej, tablicy interaktywnej, rzutników multimedialnych.

Studenci fizyki (siedmiu z I roku II stopnia) wraz z opiekunem w dniach od 30 maja do 5 czerwca 2010 r. wzięli udział w Seminarium Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych CERN w Szwajcarii.

(dowód: akta kontroli str. 480)

Ze złożonego pierwszego wniosku o płatność wynika, że w związku z opóźnieniami w podpisaniu umowy o dofinansowanie, zadania dotyczące promocji projektu zostały zrealizowane częściowo. Do końca listopada 2009 r. zatrudniony specjalista ds. promocji opracował główne założenia i plan promocji projektu. Na stronie internetowej projektu⁸ zamieszczono informacje dotyczące realizowanych zadań, zdjęcia oraz niezbędne materiały dla studentów. Uczestnicy projektu otrzymali gadżety promocyjne. Gadżety służyły także do aktywnego promowania Uczelni na Targach Edukacyjnych i podczas ważniejszych wydarzeń na UJK. Przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, projekt był promowany w mediach lokalnych (działania finansowane ze środków własnych Uczelni). Dodatkowy specjalny billboard pojawiający się na stronie internetowej Uczelni informował o naborze na kierunki zamawiane. We współpracy z TVP Kielce zrealizowano program *Kwadrans studencki*. Projekt promowano w Krakowie, Częstochowie oraz Radomiu. W marcu 2010 r. na stronie internetowej gazety lokalnej oraz klubu piłkarskiego Korony Kielce umieszczono reklamę w formie billboardu. Przez cały czas trwania projektu kierunki zamawiane były promowane na stronie Uczelni oraz w lokalnych mediach.

Działania promocyjne, zachęcające do podjęcia studiów, prowadzono od października 2009 r. pomimo że nabór na studia zakończył się we wrześniu 2009 r. Wydatkowano na nie kwotę 1.454 tys. zł. Kierownik projektu wyjaśniła, że promocja

⁸ www.ujk.edu.pl/grantprogres.

kierunków zamawianych odbywała się przez cały okres realizacji projektu i było to zgodne z jego założeniami. W wyjaśnieniach powołała się na stanowisko pracowników Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wskazujące na konieczność promowania kierunków zamawianych niezależnie od akcji rekrutacyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 427-428, 432)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na niską skuteczność prowadzonych przez Uczelnię działań informacyjnych, dotyczących możliwości składania wniosków o przyznanie ze środków projektu stypendium za wyniki w nauce od października 2009 r. do końca lutego 2010 r. i fakt, iż w związku z niezłożeniem podań przez niemal jedną trzecią studentów kierunku fizyka, stypendium przyznano osobie zajmującej 23 miejsce na liście rankingowej, obejmującej 28 osób.

Ponadto zdaniem NIK, przeprowadzanie stosownych badań pozwoliłoby na ustalenie, jakimi zajęciami dodatkowymi studenci byłiby zainteresowani, zaś prowadzenie testów sprawdzających poziom wiedzy uczestników zajęć wyrównawczych przed i po ich zakończeniu pozwoliłoby na monitorowanie skuteczności tych zajęć.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Realizacja przez Uczelnię procesu kształcenia na kierunkach zamawianych.

Opis stanu
faktycznego

Na realizację projektu Uczelnia wydatkowała 9.346.425,25 zł, co stanowiło 92,27% budżetu projektu. Wydatki na poszczególne zadania, bez kosztów pośrednich⁹, wyniosły:

1. Zarządzanie projektem – 952.394,29 zł (100,37%), co stanowiło 10,2% ogółu wydatków projektu,
2. Promocja projektu i kształcenia zamawianego – 1.236.017,22 zł (85,0%), co stanowiło 13,2% ogółu wydatków projektu,
3. Podniesienie atrakcyjności kształcenia na kierunkach kluczowych – 1.574.382,29 zł (77,37%), co stanowiło 16,8% ogółu wydatków projektu,
4. Zajęcia wyrównawcze dla studentów I roku – 564.648,50 zł (108,5%), co stanowiło 6,0% ogółu wydatków projektu,
5. Program stypendialny – 4.223.325,36 zł (98,05%) co stanowiło 45,2% ogółu wydatków projektu.

(dowód: akta kontroli str. 421-422)

W ramach projektu Uczelnia dokonała zakupów inwestycyjnych. W trybie przetargu nieograniczonego¹⁰ wybrano dostawców sprzętu komputerowego (10 komputerów przenośnych, 8 urządzeń wielofunkcyjnych, 5 tablic interaktywnych) oraz wykonawcę remontu i adaptacji dwóch pomieszczeń na potrzeby projektu. W przypadku zlecenia wykonania aranżacji i mebli biurowych wykonawca został wyłoniony w drodze przetargu ograniczonego¹¹. Dostawca pięciu projektorów został

⁹ Koszty pośrednie wyniosły 795.657,79 zł.

¹⁰ Postępowania nr DP/2310/118/09, DP/2310/67/10 oraz DP/2310/54/09.

¹¹ Postępowanie nr DP/2310/99/09.

wybrany w trybie zapytania o cenę¹².

(dowód: akta kontroli str. 471)

Zaadaptowane na potrzeby realizacji projektu pomieszczenia, a także zakupiony sprzęt, zgodnie z umową o dofinansowanie projektu oraz wytycznymi dotyczącymi oznaczania projektów w ramach PO KL posiadały logotyp PO KL i Unii Europejskiej oraz projektu grantPROGRES, a także informację o współfinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Po zakończeniu realizacji projektu ww. sprzęt, meble i pomieszczenia zgodnie z § 14 ust. 3 umowy o dofinansowanie, wykorzystywane były na działalność statutową Uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 472-473)

Zgodnie z wymogami umowy o dofinansowanie, dla projektu utworzono odrębny rachunek bankowy.

(dowód: akta kontroli str. 70, 85)

Środki na realizację projektu, zgodnie z umową o dofinansowanie, miały być wypłacane w formie zaliczki, w terminie i wysokości określonej w harmonogramie płatności¹³. Wśród warunków przekazania transzy dofinansowania była realizacja zlecenia płatności przez Bank Gospodarstwa Krajowego (w przypadku środków europejskich) oraz dostępność środków na finansowanie działania na rachunku bankowym Instytucji Pośredniczącej (w przypadku dotacji celowej z budżetu państwa).

W związku z brakiem środków na rachunku bankowym projektu, Uczelnia zasilala go własnymi środkami 203 razy, przekazując łącznie 4.197.288,61 zł. Środki te zostały zrefundowane.

(dowód: akta kontroli str. 69, 71, 86-92)

Zgodnie z umową o dofinansowanie, w przypadku niezłożenia wniosku o płatność na kwotę stanowiącą co najmniej 70% łącznej kwoty przekazanych wcześniej transz dofinansowania Uczelni, w terminie wynikającym z harmonogramu płatności, Instytucja Pośrednicząca miała obowiązek naliczyć odsetki¹⁴. Składając pierwszy wniosek o płatność Uczelnia nie wydatkowała kwoty, stanowiącej 70% pierwszej transzy (wydatkowano 65,81% transzy). Wynikało to z opóźnienia w podpisaniu umowy o dofinansowanie (3 marca 2010 r.) oraz z terminu otrzymania pierwszej transzy dotacji (22 marca 2010 r., przy czym okres sprawozdawczy kończył się 31 marca 2010 r.). Uczelnia wystosowała pismo z prośbą o aktualizację harmonogramu płatności, argumentując, iż w tym czasie realizowała 11 projektów finansowanych ze środków UE na kwotę 268 mln złotych, wszystkie były prefinansowane ze środków własnych lub kredytów komercyjnych, a większość problemów z rozliczeniem planowanych wydatków projektu wynikała z braku środków finansowych na bieżącą realizację lub długotrwałych procedur przetargowych. Instytucja Pośrednicząca nie wyraziła zgody na aktualizację harmonogramu płatności i w związku z niewydatkowaniem wymaganego udziału transzy naliczyła odsetki w kwocie 589,69 zł. Kwestura Uczelni wystawiła notę księgową, obciążając finansowo kierownik projektu, która uiściła opłatę.

(dowód: akta kontroli str. 480, 490-492)

¹² Postępowanie nr DP/2310/26/10.

¹³ Jak stanowił § 8 ust. 1 zd. 2 umowy o dofinansowanie, w szczególnie uzasadnionych przypadkach dofinansowanie może być wypłacane w formie refundacji kosztów poniesionych przez beneficjenta.

¹⁴ Naliczenia odsetek jak dla zaległości podatkowych, liczonych od dnia przekazania środków do dnia złożenia wniosku o płatność, dokonywano od kwoty środków przekazanych w ramach zaliczki i pozostałych do rozliczenia. Dotyczyło to wniosków o płatność, które zgodnie z harmonogramem, składane były w celu przekazania kolejnej transzy dofinansowania oraz końcowego wniosku o płatność.

Każdy z 16 wniosków o płatność został złożony przez Uczelnię terminowo, tj. sprawozdania od pierwszego do piętnastego – w terminie 7 dni kalendarzowych od zakończenia okresu rozliczeniowego, a końcowy wniosek o płatność – 26 września 2013 r., zgodnie z § 10 pkt 1 umowy o dofinansowanie. Instytucja Pośrednicząca dokonała zatwierdzenia każdego ze złożonych sprawozdań (w przypadku dziewięciu wniosków – po złożeniu korekt).

(dowód: akta kontroli str. 421-422)

Dane wykazywane we wnioskach o płatność wynikały z harmonogramu realizacji projektu. W trakcie realizacji projektu Uczelnia złożyła 16 korekt do dziewięciu wniosków o płatność. Korekty wniosków o płatność miały charakter najczęściej dodatkowych wyjaśnień, poprawek edytorskich w datach lub numerach dokumentów księgowych oraz opisu pozycji rozliczanych oraz wyjaśnień związanych z przepływem beneficjentów projektu (dotyczących poprawności danych w załączniku nr 2 do wniosku). Korekty finansowe we wnioskach o płatność wynikały głównie z kar umownych (zwrot od wykonawcy zlecenia lub dostawcy produktów i usług w projekcie) lub różnic kursowych.

Na podstawie sprawdzenia dobranych w sposób celowy wydatków na łączną kwotę 171.304,60 zł, stanowiącą 47,6% ogółu wydatków ujętych we wniosku o płatność za okres od 1 października do 31 grudnia 2012 r. ustalono, iż dane ujęte we wniosku o płatność były zgodne z ewidencją księgową.

(dowód: akta kontroli str. 121-126, 421-422)

W umowie o dofinansowanie (§ 7) Uczelnia zobowiązała się do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji wydatków projektu w sposób przejrzysty, zgodnie z zasadami określonymi w programie, tak, aby możliwa była identyfikacja poszczególnych operacji związanych z projektem.

UJK prowadził wyodrębnioną ewidencję projektu. Operacje były księgowane w sposób pozwalający na ich powiązanie z projektem. Postanowienia przyjętej na Uczelni polityki rachunkowości nie zawierały wymogu określania źródeł finansowania wydatków (środki europejskie, środki z budżetu państwa). Rozliczenia kwoty dofinansowania i wkładu własnego dokonywano na etapie sporządzania wniosku o płatność.

(dowód: akta kontroli str. 70, 104-121, 479)

W projekcie nie przewidziano i nie realizowano zajęć prowadzonych przez profesorów wizytujących.

(dowód: akta kontroli str. 26-67, 480)

Uczelnia aktualizowała harmonogram realizacji projektu za zgodą Instytucji Pośredniczącej. W okresie realizacji projektu Uczelnia dwukrotnie wystąpiła o zmianę wniosku o dofinansowanie. Pierwsza aktualizacja (w 2011 r.) dotyczyła m.in. zmniejszenia wydatków w wyniku tzw. oszczędności poprzetargowych oraz zmniejszenia się liczby studentów. W wyniku tej zmiany wartość projektu uległa obniżeniu o 1.266.699,33 zł. Druga aktualizacja (w 2013 r.) dotyczyła głównie wydłużenia okresu realizacji projektu (zmiana zakończenia realizacji z dnia 31 maja 2013 r. na 30 sierpnia 2013 r.) w związku z zagrożeniem nieosiągnięcia zakładanej liczby absolwentów.

(dowód: akta kontroli str. 468-470, 479, 480)

W ramach podniesienia atrakcyjności kształcenia na kierunkach zamawianych objętych wsparciem w ramach projektu Uczelnia zrealizowała przewidziane we wniosku o dofinansowanie wykłady zaproszonych gości krajowych i zagranicznych

(praktyków, przedsiębiorców, naukowców), kursy Business English oraz Przedsiębiorczy Student. Zorganizowany w ramach realizacji projektu kurs Przedsiębiorczy Student obejmował warsztaty z zakresu przedsiębiorczości, nabycie umiejętności poruszania się po rynku pracy, w tym autoprezentację (CV, list motywacyjny), informacje w zakresie źródła finansowania działalności gospodarczej, naukę pisania biznesplanów, a także wykłady na temat komercjalizacji zdobytej wiedzy oraz korzyści i wad prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Tematyka wykładów dotyczyła m.in.: sensorów chemicznych, zagrożenia dla Ziemi w świetle II Światowego Szczytu Ochrony Środowiska w Rio de Janeiro, badania promieniowania kosmicznego najwyższych energii, związków fluoru w środowisku, innowacji i wartości intelektualnej technologii w globalnej gospodarce. Przeprowadzone zostały następujące wykłady zagranicznych gości:

- *Applications of Inductively Coupled Plasma Mass Spectroscopy to Environmental and Geochemical Studies* – dr Paul Lamothe,
- *Quark – gluon plasma* (plazma kwarkowo – gluonowa) – prof. Margaret Carrington,
- *New development in Video technology* – prof. Jakob Wassermann.

Studenci objęci projektem uczestniczyli również w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych oraz wyjazdach. W szczególności w:

- wizycie studentów fizyki w Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych CERN,
- konferencji *NanoFormulation2012* w Barcelonie,
- konferencji *International Congress on Environmental Health 2012* w Lizbonie,
- konferencja pt. *Gospodarka Wodno-Ściekowa w zlewni Bałtyku* w Gdańsku,
- *International Symposium on Metal Complexes ISMEC2012* w Lizbonie,
- sympozjum „Pierwiastki Śladowe w Środowisku” w Olsztynie.

(dowód: akta kontroli str. 31, 480, 483-486)

Kryteria rekrutacji określone zostały w uchwale nr 35/2008 Senatu Uczelni z dnia 15 maja 2008 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia w roku akademickim 2009/2010. Liczba kandydatów na kierunki zamawiane nie przekraczała limitów przyjęć, określonych przez Senat. W takim przypadku, zgodnie z ww. uchwałą, odstępowano od postępowania kwalifikacyjnego, kwalifikując wszystkich zgłoszonych na I rok.

W wyniku rekrutacji na kierunek fizyka w roku akademickim 2009/2010 (I nabór) zostało przyjętych 28 osób, z których dwie uzyskały wynik egzaminu maturalnego z fizyki na poziomie podstawowym poniżej 49% (20% i 33%) oraz jedna, która uzyskała z matematyki wynik 30%. Dwie z tych osób ukończyły studia I stopnia i kontynuowały naukę na studiach II stopnia, trzecia – została skreślona z listy studentów po pierwszym semestrze studiów.

(dowód: akta kontroli str. 127, 289-306)

Kryteria przyznawania stypendiów na kierunki zamawiane zostały omówione w obszarze 1 wystąpienia. Obowiązujące na Uczelni ogólne zasady przyznawania stypendium za wyniki w nauce (od 1 września 2011 r. stypendium rektora dla najlepszych studentów) określone były w regulaminach przyznawania pomocy materialnej studentom¹⁵. Minimalną i maksymalną wysokość stypendium, o którym mowa, ustalał corocznie prorektor ds. dydaktycznych i studenckich w porozumieniu z Uczelnianą Radą Samorządu Studenckiego. Zgodnie z ustaleniami szczegółowymi dotyczącymi pomocy materialnej dla studentów z września 2010 r. wysokość

¹⁵ W kolejnych latach akademickich obowiązywały w tej sprawie zarządzenia: 55/2009, 59/2011, 62/2012, 57/2013 i 61/2014.

stypendium za wyniki w nauce wynosiła od 200 zł do 650 zł (minimalna wysokość stypendium przysługiwała za średnią ocen od 4,3 do 4,4, a maksymalna – od 5,0).

(dowód: akta kontroli str. 307-320, 494-497)

W roku akademickim 2009/2010 czterech studentów fizyki II stopnia pobierało zarówno stypendia naukowe, jak i stypendia przyznane im w ramach projektu¹⁶. Studenci fizyki I stopnia pobierali jedynie stypendia przyznane im w ramach projektu. W kolejnych latach akademickich procent studentów pobierających stypendium naukowe w odniesieniu do wszystkich studentów pobierających stypendia w ramach projektu wynosił: w I semestrze roku 2010/2011 dla studentów fizyki I stopnia – 55, dla studentów fizyki II stopnia – 75, w II semestrze odpowiednio 71 i 75, a roku 2011/2012 dla studentów fizyki I stopnia – 33.

(dowód: akta kontroli str. 321-354, 447-449)

Zgodnie z § 2 ust. 4 *Regulaminu przyznawania stypendiów studentom kierunków zamawianych w ramach projektu* liczba przyznanych stypendiów na poszczególnych kierunkach zamawianych wynika z postanowień umowy o realizację projektu. Jak stanowi § 3 ust.1 tej umowy, Beneficjent zobowiązuje się do realizacji projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu. Z wniosku o dofinansowanie projektu wynika, że jednym z celów szczegółowych jest uruchomienie programu stypendialnego dla maksymalnie 50% przyjętych w roku akademickim 2009/2010 studentów czterech kierunków na Wydziale. W roku akademickim 2009/2010 przyjęto 386 studentów, tym samym – literalnie interpretując te postanowienia – maksymalnie można było przyznać stypendia 193 studentom w każdym semestrze, gdyż liczba przyjętych studentów nie ulegała już zmianie.

(dowód: akta kontroli str. 427-428, 431).

W wyniku przyjętej przez Uczelnię interpretacji postanowień wniosku o dofinansowanie, zgodnie z którą stypendia nie mogły być przyznane więcej niż 50% studentów, którzy byli przypisani do danego roku/semestru, oraz zmniejszenia się w trakcie studiów liczby studentów, przyznawano coraz mniejszą liczbę stypendiów. I tak:

- w przypadku kierunku fizyka I stopień liczba osób pobierających stypendia wynosiła na sześciu kolejnych semestrach odpowiednio 13, 9, 8, 7, 6, 6 przy czym na trzech pierwszych semestrach nie można było przyznać stypendiów większej liczbie studentów, gdyż w przypadku I semestru przyznano stypendium maksymalnej liczbie studentów wynikającej z założeń projektu, a w przypadku II i III semestru tylko tylu studentów (9 i 8) spełniało warunki uprawniające do jego przyznania. Jednakże pomimo tego, iż w projekcie maksymalną liczbę studentów na ww. kierunku określono na 13, to na IV, V i VI semestrze przyznano 7, 6 i 6 stypendiów, nie przyznając ich pozostałym osobom spełniającym kryteria;
- zmniejszyła się liczba przyznawanych stypendiów, tj. 178, 152, 138 i 135¹⁷, pomimo tego, że studenci zajmujący kolejne miejsca na sporządzanych listach rankingowych spełniali wymogi formalne;
- np. studentowi osiągającemu coraz wyższą średnią ocen (w I semestrze – 3,83, II – 3,95, III – 4,18, IV – 4,54) przyznano stypendium w dwóch pierwszych semestrach, a nie przyznano w dwóch kolejnych w konsekwencji tego, że część studentów zrezygnowała ze studiów (zmniejszyła się liczba studentów na danym kierunku);

¹⁶ Wszyscy, którym przyznano stypendium w ramach projektu.

¹⁷ Podano cztery semestry dwóch pierwszych lat akademickich, tj. 2009/2010 i 2010/2011, obejmujących także studentów chemii i fizyki II stopnia.

- przyznano stypendium studentowi ze średnią ocen 3,83, a nie przyznano osobie ze średnią 4,54 (studenci różnych kierunków).

Kierownik projektu w złożonych wyjaśnieniach przyznała, że liczba stypendiów ulegała zmniejszeniu w wyniku zmniejszenia liczby studentów objętych projektem. Podkreśliła przy tym, że Uczelnia interpretowała postanowienia wniosku o dofinansowanie w ten sposób, że stypendia nie mogły być przyznane więcej niż 50% studentów, którzy byli przypisani do danego roku/semestru.

Zgodnie ze złożonym pierwszym wnioskiem o płatność na zadanie 5 *Program stypendialny* Uniwersytet miał przeznaczyć 5.262,1 tys. zł. Tymczasem na zadanie to wydatkowano kwotę 4.307,1 tys. zł (z czego wypłata stypendiów to 4.078,0 tys. zł). Kierownik projektu wyjaśniła, że nie było możliwości przesunięcia środków na inne zadania, ponieważ założenia projektu nie pozwalały na takie działania.

(dowód: akta kontroli str. 321-354, 427-432, 449, 475-487, 480)

Zasady realizacji projektów współfinansowanych ze środków strukturalnych Unii Europejskiej na UJK regulowało zarządzenie nr 7/2006 Rektora Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach z 10 lutego 2006 r. w sprawie realizacji w Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach projektów współfinansowanych m.in. z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej (dalej: zarządzenie w sprawie realizacji projektów). Zgodnie z postanowieniami § 13 ww. zarządzenia kierownik projektu zobowiązany był w szczególności do:

- zwoływania spotkań roboczych Zespołu Projektowego – w miarę potrzeb (pkt 7),
- monitorowania realizacji Projektu i informowania Biura Programów Międzynarodowych o nieprawidłowościach związanych z realizacją Projektu, a także o wszelkich sytuacjach mogących mieć istotny wpływ na dalszy jego przebieg (pkt 8),
- sporządzenia sprawozdań okresowych i sprawozdania końcowego z realizacji Projektu w terminie przewidzianym w umowie o finansowanie Projektu i przedstawienia go w Biurze Programów Międzynarodowych (pkt 10),
- zlecenia przeprowadzenia audytu Projektu. Audyt winien być dokonywany przynajmniej raz w roku, jeżeli okres realizacji Projektu jest dłuższy niż rok, a jeżeli okres realizacji Projektu jest krótszy niż rok, audyt winien być dokonywany przynajmniej raz. Audytu dokonuje audytor wewnętrzny Uczelni, a w przypadku gdy wytyczne programowe Projektu o tym stanowią, audytor wybrany przez Biuro Programów Międzynarodowych zgodnie z przepisami dotyczącymi zamówień publicznych (pkt 11).

(dowód: akta kontroli str. 368-375)

W ramach realizacji projektu powołany został zespół projektu w składzie: kierownik projektu, asystent kierownika projektu, specjalista ds. organizacyjno-administracyjnych, specjalista ds. rozliczeń (dwie osoby), radca prawny, specjalista ds. promocji, obsługa administracyjna wypłat stypendiów (dwie osoby), obsługa techniczna strony internetowej.

(dowód: akta kontroli str. 423-426)

W celu zapobiegania ewentualnym problemom w realizacji poszczególnych zadań co najmniej raz w miesiącu odbywało się spotkanie zespołu z kierownikiem projektu. Podczas spotkań zespołu na bieżąco rozwiązywane były wszelkie trudności związane z realizacją projektu. W związku z zaistnieniem w trakcie realizacji projektu zagrożenia w osiągnięciu założonych rezultatów w zakresie liczby absolwentów kierunków matematyczno-przyrodniczych i technicznych,

zamawianych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego zespół projektu przeprowadził dodatkowe spotkania ze studentami, promotorami oraz opiekunami poszczególnych kierunków oraz wystąpił o zgodę na przedłużenie okresu realizacji projektu do 30 sierpnia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 468-469, 480)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Kierownik projektu nie zleciła w trakcie jego realizacji przeprowadzenia audytu projektu. Obowiązek zlecenia audytu wynikał z postanowień § 13 pkt 11 zarządzenia w sprawie realizacji projektów. Zgodnie z ww. przepisem, *audyt winien być dokonywany przynajmniej raz w roku, jeżeli okres realizacji projektu jest dłuższy niż rok, a jeżeli okres realizacji projektu jest krótszy niż rok, audyt winien być dokonywany przynajmniej raz. Audytu dokonuje audytor wewnętrzny Uczelni, a w przypadku gdy wytyczne programowe projektu o tym stanowią, audytor wybrany przez Biuro Programów Międzynarodowych zgodnie z przepisami dotyczącymi zamówień publicznych.*

(dowód: akta kontroli str. 372)

Kierownik projektu wyjaśniła: *Projekt podlegał kontroli zewnętrznej projektu przez Instytucję Pośredniczącą (dalej: IP) we wrześniu 2011. Pierwsza kontrola miała odbyć się w I kw. 2011 r. jednak z powodu choroby kontrolujących została niespodziewanie przesunięta w czasie. Uczelnia oczekiwała na kontrolę, która mogła odbyć się w dowolnym momencie. O kontroli IP mogła powiadomić beneficjenta na 3 dni kalendarzowe wcześniej. Dobrą praktyką jest prowadzenie audytu po zaawansowaniu 50% planowanych wydatków i zadań merytorycznych. Kontrola przeprowadzona przez IP odbyła się już w 2011 r. zanim osiągnięto ten pułap. W związku z powyższym nie zlecono audytu wewnętrznego.*

(dowód: akta kontroli str. 476)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zdaniem NIK, znaczne dysproporcje pomiędzy kierunkami w zakresie średniej ocen uprawniającej do otrzymywania stypendiów oraz występowanie przypadków utraty stypendium mimo osiągania coraz lepszych wyników w nauce mogły negatywnie wpływać na motywacyjny efekt programu stypendialnego.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Efekty kształcenia na kierunkach zamawianych.

Opis stanu
faktycznego

W roku akademickim 2009/2010 limit przyjęć na kierunki zamawiane objęte projektem wynosił 535 osób. Chęć studiowania na ww. kierunkach wyraziło 386 kandydatów, a studia rozpoczęło 385 osób. Wszystkie wyżej wymienione wskaźniki uległy w kontrolowanym okresie obniżeniu. Liczba kandydatów na kierunki zamawiane objęte projektem zmniejszyła się w roku akademickim 2013/2014 w stosunku do roku 2009/2010 o 167 osób (43,3%)¹⁸, limit przyjęć obniżył się o 210 miejsc (39,2%)¹⁹, a liczba przyjętych kandydatów zmalała o 178 (46,2%)²⁰.

¹⁸ Liczba kandydatów na kierunki zamawiane na UJK wynosiła: 386 osób w roku akademickim 2009/2010, 304 w roku akademickim 2010/2011, 281 w roku akademickim 2011/2012, 290 w roku akademickim 2012/2013 oraz 219 w roku akademickim 2013/2014.

¹⁹ Limity przyjęć na kierunki zamawiane na UJK wynosiły: 535 osób w roku akademickim 2009/2010, 435 osoby w roku akademickim 2010/2011, 480 osób w roku akademickim 2011/2012, 365 osób w roku akademickim 2012/2013 oraz 325 osób w roku akademickim 2013/2014.

²⁰ Liczba przyjętych kandydatów na kierunki zamawiane prowadzone na UJK wyniosła: 385 osób w roku szkolnym 2009/2010, 273 osoby w roku akademickim 2010/2011, 270 osób w roku akademickim 2011/2012, 264 osoby w roku akademickim 2012/2013 oraz 207 osób w roku akademickim 2013/2014.

Na studia I stopnia – kierunek fizyka w latach akademickich 2011/2012, 2012/2013 oraz 2013/2014 nie zgłosił się żaden kandydat.

Liczba studiujących na kierunkach zamawianych objętym projektem w roku akademickim 2013/2014 (207) zmniejszyła się również o 11,5% w porównaniu do liczby studentów w roku bazowym 2007/2008 (234).

(dowód: akta kontroli str. 127)

Na objętym szczegółową analizą kierunku fizyka w roku akademickim 2009/2010 studia rozpoczęło 37 studentów, z tego 28 na studiach I stopnia oraz dziewięciu na studiach II stopnia. Spośród studentów rozpoczynających studia I stopnia na ww. kierunku trzech studentów na egzaminie maturalnym zdawało matematykę, z tego dwóch na poziomie rozszerzonym, z wynikiem 66 oraz 20 pkt oraz jeden na poziomie podstawowym, z wynikiem 30 pkt.

Studia II stopnia na kierunku fizyka ukończyło ośmiu z dziewięciu studentów, którzy rozpoczęli naukę²¹. Studia I stopnia ukończyło 11 (39,3%) z 28 studentów rozpoczynających naukę. W przypadku 14 studentów doszło do skreślenia z listy, natomiast trzech studentów zrezygnowało ze studiów.

Grupa studentów studiów I stopnia na ww. kierunku została w trakcie trwania projektu uzupełniona o dwóch studentów. Studenci, którzy dołączyli do grupy w trakcie studiów nie ukończyli ich – rezygnacja odpowiednio po roku oraz 10 miesiącach edukacji.

Sześciu z dziewięciu absolwentów studiów II stopnia podjęło pracę, pięciu w sektorze szkolnictwa, jeden w sektorze bankowości. Trzech absolwentów kontynuowało naukę na studiach III stopnia (jedna osoba łączyła pracę ze studiami II stopnia). Wszyscy absolwenci studiów I stopnia kontynuowali naukę na studiach II stopnia.

(dowód: akta kontroli str. 128-130)

We wniosku o dofinansowanie określone zostały następujące rezultaty twarde projektu:

- liczba studentów podejmujących naukę na kierunkach kluczowych (I i II stopnia) – 385 osób,
- liczba absolwentów na kierunkach kluczowych – 231 osób,
- liczba uczestników zajęć/kursów wyrównawczych z matematyki – 150 osób,
- liczba uczestników zajęć/kursów wyrównawczych z fizyki – 100 osób,
- liczba uczestników zajęć/kursów wyrównawczych z chemii – 150 osób,
- liczba studentów pobierających stypendia – 178 osób,
- liczba studentów uczestniczących w szkoleniach i warsztatach – minimum 280 osób.

(dowód: akta kontroli str. 32)

Określone we wniosku o dofinansowanie wskaźniki zostały zrealizowane. Liczba studentów podejmujących naukę na kierunkach kluczowych (I i II stopnia) wyniosła 399 osób (stopień realizacji – 103,6%). Z liczby tej 232 studentów uzyskało statut absolwenta (stopień realizacji – 100,43%), 167 osób przerwało studia. Liczba uczestników kursów wyrównawczych wyniosła w przypadku matematyki – 182 (stopień realizacji – 121,33%), fizyki – 117 (117%), chemii – 118 (120%).

²¹ W przypadku jednego studenta obrona pracy dyplomowej nastąpiła w październiku 2012 r., w związku z czym nie był uwzględniony w końcowym wniosku o płatność.

W szkoleniach i warsztatach wzięły udział 303 osoby (stopień realizacji – 108,21%). Liczba studentów pobierających stypendia ukształtowała się na poziomie 178 (stopień realizacji – 141%).

(dowód: akta kontroli str. 419)

W ostatnim wniosku o płatność w sposób rzetelny wykazano wskaźniki realizacji projektu, w tym dotyczące liczby absolwentów i liczby osób biorących udział w zajęciach wyrównawczych.

(dowód: akta kontroli str. 450-467)

W trakcie realizacji projektu Uczelnia za pośrednictwem firmy zewnętrznej przeprowadziła badania ewaluacyjne służące ocenie założeń i realizacji projektu. W raporcie końcowym *Atrakcyjność studiów w ocenie studentów kierunków matematyczno-przyrodniczych*, opracowanym na podstawie badań i raportów częściowych²² w tabeli nr 2 na str. 6 przedstawiono poziom zadowolenia z wyboru Uczelni i kierunku studiów – zmiany pod wpływem projektu. Zdecydowane zadowolenie z wyboru Uczelni wyraziło 9,7% studentów ankietowanych w okresie maj – czerwiec 2011 r., 7,5% badanych w okresie styczeń – luty 2012 r. oraz 13,3% ankietowanych w czerwcu 2012 r. Z wyboru kierunku zdecydowanie zadowolonych było 27,4% ankietowanych w okresie maj – czerwiec 2011 r., 7,5% badanych w okresie styczeń – luty 2012 r. oraz 13,6% ankietowanych w czerwcu 2012 r. Zadowolenie z wyboru Uczelni w stopniu określonym w opracowaniu jako *trochę bardziej zadowolony* wyraziło w badaniu przeprowadzonym w okresie maj – czerwiec 2011 r. 31,5% ankietowanych, w badaniu zrealizowanym w okresie styczeń – luty 2012 r. 17,5% badanych, natomiast w badaniu z czerwca 2012 r. 23,3% respondentów. W stopniu określonym w badaniu jako *trochę bardziej zadowolony* swój poziom zadowolenia z wyboru kierunku wyraziło 60,4% respondentów badania przeprowadzonego w okresie maj – czerwiec 2011 r., 30% ankietowanych w okresie styczeń – luty 2012 r. oraz 27,1% badanych w czerwcu 2012 r.

Porównanie zaprezentowanych wyżej danych liczbowych wyrażających wzrost zadowolenia z wyboru Uczelni świadczy o tym, że w trakcie realizacji projektu poziom zadowolenia studentów z wyboru Uczelni i kierunku studiów spadł. Na początku studiów zadowolenie z wyboru Uczelni wyrażało 41,2%, a kierunku – 87,8% studentów. Pod koniec studiów, zadowolenie z wyboru Uczelni zadeklarowało 36,6%, a kierunku 40,7%. Autorzy raportu na podstawie ww. danych wyciągnęli odmienne wnioski. W raporcie końcowym przedstawiono następującą tezę: *Poziom zadowolenia studentów z wyboru Uczelni i kierunku studiów wzrósł w trakcie realizacji projektu. Przypomnijmy, że na początku studiów zadowolenie z wyboru Uczelni wyraziło 41,2%, a kierunku – 87,8%. Pod koniec studiów, niemal połowa ze studentów jest bardziej zadowolona z wyboru Uniwersytetu niż było dwa lata wcześniej. Ponad 40% studentów ocenia też, że ich zadowolenie z wyboru kierunku wzrosło w ciągu ostatniego roku – należy odczytywać to albo jako wzmocnienie wcześniejszego przekonania o trafności dokonanego wyboru albo jako przesunięcie od ocen pozytywnych do bardzo pozytywnych (wcześniej 60,4% badanych oceniało, że są „raczej zadowoleni” z dokonanego wyboru).*

(dowód: akta kontroli str. 143-144)

Starszy specjalista z UJK, który dokonał odbioru ww. raportu wyjaśnił: *Ewaluacja została przeprowadzona przez zewnętrzną, niezależną, profesjonalną firmę wybraną w drodze przetargu. (...) Warsztat pracy oraz sposób interpretacji danych był*

²² Badania częściowe przeprowadzono w okresie maj – czerwiec 2011 r., styczeń – luty 2012 r. oraz czerwiec 2012 r.

sprawą przyjętej metodologii wewnętrznej firmy Soma. W zestawieniu wartości liczbowe faktycznie wydają się odbiegać od części opisowej. Autorzy ewaluacji raz porównywali dane z pierwszego i ostatniego badania innym razem porównywali badania następujące po sobie lub sumowali wiersze. Przy głębszej analizie tabeli nr. 2, biorąc pod uwagę dane wyboru Uczelni wiersz I (TAK, jestem zdecydowanie zadowolony) w okresie V-VI 2011 (9,7) porównując z danymi z okresu VI 2012 (13,3) faktycznie odnotowujemy wzrost zadowolenia studentów z kierunku o około 40%, z kolei biorąc pod uwagę dane z wyboru kierunku studiów wiersz I (TAK, jestem zdecydowanie zadowolony) w okresie I-II 2012 (7,5) porównując z danymi z okresu VI 2012 (13,6) faktycznie odnotowujemy wzrost zadowolenia studentów z kierunku o ponad 40% i ta informacja jest również prawdziwa. Obróbka statystyczna uzyskanych danych daje możliwość doboru zestawień w dowolnej kombinacji. Interpretacja danych przez Autorów ewaluacji nie podlegała ocenie. Zespół projektu nie wpływał na przyjętą metodologię i merytorykę raportu. Reasumując: przedmiot umowy został wykonany poprawnie, a zaangażowanie zespołu ewaluacyjnego było zadawalające. Nie było więc podstaw do odrzucenia raportu niezależnie od interpretacji danych.

(dowód: akta kontroli str. 367)

Z informacji przedstawionych w pierwszym raporcie częściowym z badania wynika, że dla 29,5% badanych decydującym czynnikiem przy wyborze Uczelni było jej położenie, dla 24,3% oferta stypendialna, natomiast 20,3% wskazało na ofertę programową. Przeprowadzone badania ewaluacyjne nie obejmowały badania, czy kandydaci wybraliby ten sam kierunek, ale na innej uczelni, gdyby nie możliwość uzyskania stypendiów. Wyniki ewaluacji przedstawione w raporcie końcowym świadczyły natomiast o tym, że 41% studentów wybrałoby studia ponownie.

(dowód: akta kontroli str. 131-166)

W związku z art. 13a²³ ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Rektor zarządzeniem nr 58/2013 z 13 września 2013 r. w sprawie określenia procedur Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia określił procedurę monitorowania karier zawodowych absolwentów. Kluczową rolę w procedurze monitorowania pełniło Akademickie Biuro Karier, które odpowiadało m.in. za przeprowadzenie procesu ankietyzacji absolwentów oraz zebranie wyników i opracowanie raportu monitorowania karier zawodowych absolwentów UJK.

(dowód: akta kontroli str. 261-267)

W kontrolowanym okresie na Uczelni powstały dwa raporty dotyczące losów zawodowych absolwentów UJK kończących studia w 2012 oraz 2013 r. W raporcie z 2012 r. przedstawiono losy 5,2% wszystkich absolwentów UJK kończących studia w tym roku. W opracowaniu tym skupiono się przede wszystkim na ocenie efektów kształcenia oraz kompetencji absolwentów, nie zawarto natomiast informacji o sytuacji zawodowej absolwentów. Raport zawierał dane w zakresie pracy zawodowej wykonywanej przez respondentów w trakcie studiów, którą podjęło 65% ankietowanych. W badaniu z 2013 r. udział wzięło 10,4% absolwentów, z których 52,5% znalazło zatrudnienie. W raporcie z 2013 r., oprócz losów zawodowych absolwentów, przedstawiono również opinie pracodawców z regionu świętokrzyskiego na temat przygotowania zawodowego absolwentów Uczelni i jakości kształcenia. W ww. raportach nie wyodrębniono losów absolwentów poszczególnych kierunków prowadzonych na Uczelni, w tym kierunków

²³ Art. 13a wprowadzony 1 stycznia 2011 r., obowiązywał do 1 października 2014 r.

zamawianych, a także nie zawarto informacji odnośnie branży/działów gospodarki, w jakich zatrudnienie znajdują absolwenci Uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 167-260)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zdaniem NIK, Uczelnia nie zachowała należytej staranności, akceptując opracowany przez zewnętrzną firmę nierzetelny raport, dotyczący atrakcyjności kierunków zamawianych.

Ponadto NIK zwraca uwagę, iż wyniki monitorowania karier zawodowych absolwentów UJK przedstawiane w raportach nie zawierały informacji o branżach/działach gospodarki, w jakich zatrudnienie znajdowali absolwenci Uczelni, a informacja dotycząca absolwentów, którym udało się znaleźć zatrudnienie nie uwzględniała kierunku ukończonych przez nich studiów, co utrudnia ocenę efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach Uczelni, a także dostosowanie kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁴, wnosi o podjęcie działań zapewniających przeprowadzanie audytów wewnętrznych projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej, wymaganych procedurami wewnętrznymi Uczelni.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

²⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia 31 grudnia 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

Kontrolerzy:
Iwona Reznier
doradca ekonomiczny

.....
podpis

.....
podpis

Arkadiusz Pawlik
specjalista kp.

.....
podpis

Krzysztof Kopec
inspektor kp.

.....
podpis